

Parlamentul
Republicii Moldova

BM nr. 03/02-7

25.06.2024

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la veteranii de război.

Anexă:

1. Proiectul de lege
2. Nota Informativă

Deputați în Parlament:

Veronica Ștefan
Bogdan Bocuș Mareș
Pavel Popov
Roxana Roman
Carp Lilian
Stoian Vasile

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <i>134</i>	
" <i>25</i> " <i>06</i>	20 <i>24</i>
Ora _____	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la veteranii de război

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește statutul juridic al veteranilor de război cetățeni ai Republicii Moldova, reglementează drepturile și garanțiile sociale ale acestora.

Articolul 2. Scopul legii

Scopul legii este de a consacra drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război, ca omagiu adus pentru sacrificiul și devotamentul lor față de țară. De a susține veteranii de război și asociațiile acestora, pentru participarea lor activă în viața publică și implicarea la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului pentru apărarea Patriei.

Articolul 3. Legislația cu privire la veteranii de război

(1) Legislația cu privire la veteranii de război are la bază Constituția Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege și alte acte normative.

(2) În cazul în care prevederile prezentei legi contravin prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, se aplică prevederile tratatelor internaționale.

Articolul 4. Politica statului cu privire la veteranii de război

(1) Statul recunoaște și apreciază eroismul și sacrificiul veteranilor de război în apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Politica statului cu privire la veteranii de război este îndreptată pentru:

- integrarea pleneră a veteranilor de război în societate și în viața publică;
- cinstirea memoriei veteranilor căzuți la datorie și omagierea sacrificiului și devotamentului lor față de Patrie;
- oferirea veteranilor de război condiții optime pentru un trai decent.

(3) Protecția socială a tuturor categoriilor de veterani de război este o prioritate de stat.

Articolul 5. Noțiunea de veteran de război

Veteran de război se consideră cetățeanul Republicii Moldova care a participat la acțiuni de luptă pentru apărarea Patriei și care se încadrează în una din categoriile stabilite de prezenta lege.

Articolul 6. Neadmiterea discriminării veteranilor de război

(1) La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.

(2) Discriminarea sub orice formă a veteranilor de război inclusiv pe criteriu de participare la acțiuni de luptă este interzisă și se sancționează conform legii.

Articolul 7. Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război

(1) În realizarea funcției de elaborare, promovare a politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război este responsabil Ministerul Apărării, care:

- a) elaborează și prezintă Guvernului proiecte de acte normative ce reglementează promovarea și respectarea drepturilor veteranilor de război;

b) cooperează cu Ministerul Educației și asociațiilor veteranilor de război în scopul realizării proiectelor de educație a tinerilor în spiritul patriotismului și devotamentului față de țară;

c) elaborează și aprobă modelul legitimației de veteran de război și duce evidența acestora;

d) cooperează cu asociațiile veteranilor de război în scopul implicării veteranilor de război la evenimentele organizate cu referire la comemorarea eroilor căzuți la datorie;

e) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și susținerea acestora la organizarea funerarilor veteranilor de război și stabilirea pietrelor funerare;

f) informează cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război.

(2) În realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul social, pe segmentul măsurilor de protecție socială a veteranilor de război este responsabil Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(3) În realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție medicală a veteranilor de război este responsabil Ministerul Sănătății.

(4) La nivel local asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice locale în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege, preum și vor coopera cu agenții economici care desfășoară activitatea economică în localitatea respectivă, în vederea susținerii veteranilor de război și asociațiilor acestora.

Articolul 8. Coordonarea și implementarea politicilor pentru veteranii de război

(1) Coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de protecție socială a veteranilor de război, precum și al asigurării acestora cu posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților constituționale, este realizată de Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern.

(2) Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război este o structură autonomă de coordonare a activităților autorităților publice cu competențe în domeniul realizării drepturilor veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora.

Capitolul II

CATEGORIILE ȘI STATUTUL VETERANILOR DE RĂZBOI

Articolul 9. Categoriile de veterani de război

(1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova:

- a) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova;
- b) care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan;
- c) care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul altor state - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern;
- d) care au participat la cel de al doilea război Mondial și cei asimilați lor – lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern;
- e) care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române;

(2) Lista categoriilor de veterani este stabilită exhaustiv, de prezenta lege.

Articolul 10. Statutul veteranilor de război

(1) Statutul de veteran de război este confirmat prin legitimația de veteran de război.

(2) Modul de atribuire a statutului de veteran de război și de eliberare a legitimațiilor de veteran de război se stabilește de către Guvern.

(3) Calitatea de veteran de război nu poate fi dobândită de persoana care:

- a) a comis acte de trădare de patrie ori a acceptat să fie folosită de inamic ca spion sau agent de diversiune pe teritoriul țării, fapte constatate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă;

b) a luptat împotriva orânduirii constituționale a Republicii Moldova în grupări/structuri separatiste;

c) a luptat ca voluntar în armate străine împotriva statului Republica Moldova;

d) a dezertat în timpul acțiunilor de luptă;

e) a obținut statutul de veteran de război în mod fraudulos, prin declarații false, prin ascunderea unor date pertinente sau în lipsa temeiurilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Dovedirea împrejurărilor restrictive prevăzute la alin. (3) al prezentului articol revine organului competent în stabilirea calității de veteran de război sau se constată, după caz, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(5) În cazul în care faptele prevăzute la alin. (3) au fost constatate după stabilirea calității de veteran de război, cel în cauză va pierde această calitate și va fi obligat, potrivit legii, să restituie sumele încasate necuvenit, precum și contravaloarea facilităților de care a beneficiat ca veteran de război.

(6) Statutul de veteran de război, drepturile și garanțiile sociale ale acestuia sunt individuale, nu sunt transmisibile și încetează odată cu decesul titularului, dacă prezenta lege nu prevede altfel.

(7) Evidența veteranilor de război și a membrilor familiilor acestora este ținută de Ministerul Apărării.

Articolul 11. Asociațiile veteranilor de război

(1) Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale, pentru promovarea intereselor veteranilor de război, precum și pentru participarea lor activă în viața publică și implicarea la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului pentru apărarea Patriei. În acest scop asociațiile veteranilor de război cooperează cu Ministerul Apărării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării și alte autorități publice, pentru realizarea programelor comune îndreptate spre promovarea politicilor de stat pentru veteranii de război.

(2) Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de cinstire și comemorare a veteranilor de război. Contribuie cu susținerea Ministerului Apărării și administrației publice locale la organizarea funerariilor veteranilor de război și instalarea pietrelor funerare.

(3) Asociațiile veteranilor de război contribuie la soluționarea problemelor veteranilor de război și poate să-i reprezinte în fața autorităților publice.

(4) Asociațiile veteranilor de război sunt în drept să solicite, să primească și să folosească mijloace financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, în vederea realizării scopurilor statutare.

(5) Asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice locale în vederea asigurării transportului veteranilor de război la evenimentele organizate în zilele comemorative pentru comemorarea eroilor căzuți la datorie.

(6) Statul acordă asociațiilor veteranilor de război sprijin financiar și material pentru dezvoltarea organizațională a acestora și implementarea proiectelor conform priorităților stabilite de dezvoltare. Resursele alocate în acest scop sunt prevăzute în bugetul de stat, bugetele ministerelor și în bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Articolul 12. Portul uniformei militare

Veteranii de război au dreptul de a purta uniforma militară la evenimentele publice, la realizarea proiectelor educaționale, și alte evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și autoritățile publice, la funerariile veteranilor de război.

Capitolul III

PROTECȚIA SOCIALĂ A VETERANILOR DE RĂZBOI

Articolul 13. Calcularea în vechimea în muncă a perioadei de participare la acțiunile de luptă

(1) La calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă perioada de participare la acțiunile de luptă a veteranilor de război se calculează, în cuantum de 3 zile pentru o zi.

(2) La calcularea perioadei de participare la acțiunile de luptă se includ zilele de spitalizare și tratament ca urmare a rănilor, contuziilor, precum și perioada aflării în prizonierat.

Articolul 14. Alocația lunară de stat a veteranului de război

(1) Drept omagiu și recunoștință pentru sacrificiul și devotamentul veteranilor de război, se stabilește o alocație lunară de stat în mărimea de 40% (2000 lei) din mărimea salariului minim pe țară, iar veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului 60% din mărimea salariului minim pe țară. (3000 lei)

(2) Mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război.

(3) Veteranii de război care se încadrează în mai multe categorii de veterani de război, beneficiază suplimentar de o alocație lunară de stat sporită cu 30% la alocația prevăzută la alin.(1).

(4) Alocația lunară este acordată indiferent de faptul dacă veteranul de război este angajat sau beneficiază de un alt tip de prestație socială.

Articolul 15. Măsuri de protecție socială a veteranilor de război

(1) Protecția socială a veteranilor de război determină asigurarea unui sistem de măsuri necesare pentru recunoașterea sacrificiului față de țară, care ar garanta un trai decent și ar acorda drepturi și facilități suplimentare.

(2) Veteranii de război au dreptul la:

a) asigurare cu locuință socială cu prioritate;

b) plasare în Centre de plasament temporar pentru veteranii de război expuși riscului social, fără adăpost sau abandonați de familie, sau în mod prioritar la îngrijire socială la domiciliu;

c) ajutor de deces în mărime de un salariu mediu pe economie, prin derogare de la art. 21 alin.(5) din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru

incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Ajutorul de deces este acordat în condițiile stabilite de Hotărîrea Guvernului nr. 1442/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului de deces.

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin.(2) al prezentului articol vor fi suportate din bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la lit.c) și d) care este suportată din contul bugetului asigurărilor sociale de stat.

Articolul 16. Măsuri de protecție medicală a veteranilor de război

(1) Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, acordarea de asistență medicală primară, de asistență medicală prespitalicească, de asistență medicală spitalicească, în limitele și în volumul stabilit de Guvern.

(2) Protecția medicală a veteranilor de război se exprimă prin:

a) asigurare obligatorie de asistență medicală, în condițiile stabilite de art. 4 alin.(4) lit. q) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

b) asigurarea cu medicamente și dispozitive medicale, conform prescripției medicale în baza Hotărîrii Guvernului nr.106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;

c) tratament și servicii medicale gratuite suplimentare celor prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv intervențiile chirurgicale, în condițiile stabilite de Guvern;

d) protezare ortopedică gratuită, asigurare cu articole protetico-ortopedice (cârje, ghete ortopedice, cărucioare) aparate auditive și implanturi cardiace;

e) servicii gratuite de protezare dentară în modul stabilit de Guvern;

f) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv

în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și inspid, miastenie, nanism hipofizat, felnichetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare.

Articolul 17. Facilități suplimentare veteranilor de război

Veteranii de război au dreptul la facilități suplimentare mecanismelor de protecție socială și medicală, precum:

a) formare profesională, perfecționare și recalificare gratuită în sistemul de stat prin intermediul oficiilor de utilizare a forței de muncă de la locul de trai;

b) concediu suplimentar plătit pe un termen de până la 14 zile calendaristice, acordat la cerere;

c) facilități fiscale în conformitate cu prevederile stabilite în Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997;

d) asigurarea, în mod gratuit, a locurilor de înhumare în cimitirele din localitate cu instalarea pietrelor funerare după modelul aprobat de Ministerul Apărării.

Articolul 18. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale

(1) În conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru serviciile comunale.

(2) Autoritatea publică locală poate să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.

(3) Agenții economici care desfășoară activitate de filantropie sau de sponsorizare pentru veteranii de război sau asociațiile de veterani de război, beneficiază de facilități fiscale în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 19. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi

(1) Soții supraviețuitori, inapți de muncă, ai veteranilor de război dacă nu s-au recăsătorit, au dreptul la:

a) facilități fiscale în conformitate cu prevederile stabilite în Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997;

b) plasare prioritară în instituțiile sociale sau deservire socială la domiciliu.

(2) Membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie sau ale veteranilor de război cu dizabilități de pe urma războiului decedate li se acordă alocații lunare de stat în condițiile Legii nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.

(4) Drepturile membrilor familiilor veteranilor de război (soț/soție, copii/părinți) se realizează la prezentarea de către aceștia a certificatului eliberat de către Centrele militare în modul stabilit de către Ministerul Apărării.

Capitolul IV

ALOCAȚII DE STAT PENTRU MERITE DEOSEBITE FAȚĂ DE STAT

Articolul 20. Alocații de stat veteranilor de război pentru merite deosebite față de stat

(1) Au dreptul la alocație lunară de stat veteranii de război care au fost decorați cu distincții de stat pentru merite deosebite față de stat, în temeiul Legii nr.1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova și Hotărârii Parlamentului nr. 533/1995.

(2) Alocația lunară de stat se stabilește în următoarele cunsumuri:

a) veteranilor de război cărora li s-au conferit titluri onorifice (inclusiv titluri asimilate lor) – 50 de lei;

b) veteranilor de război decorate cu cruci și medalii (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 100 de lei;

c) veteranilor de război decorate cu medaliile "Meritul Militar", "Pentru Vitejie" (inclusiv cu medalii asimilate lor) – 150 de lei;

d) veteranilor de război decorate cu ordinul "Credință Patriei", clasele I, II sau III, pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova – 300 de lei;

e) veteranilor de război decorate cu ordine (inclusiv cu ordine asimilate lor) – 200 de lei;

f) veteranilor de război decorate cu ordinele "Drapelul Roșu", "Războiul pentru Apărarea Patriei" clasele I sau II ori "Steaua Roșie" – 500 de lei;

g) veteranilor de război decorate cu ordinul "Ștefan cel Mare" – 700 de lei;

h) veteranilor de război decorate cu "Ordinul Republicii" (inclusiv cu ordine asimilate lui) – 500 de lei;

i) veteranilor de război decorate cu "Ordinul Republicii" pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova – 700 de lei;

j) soției/soțului sau mamei/tatălui veteranului de război decorat post-mortem cu "Ordinul Republicii" sau cu ordinul "Ștefan cel Mare" – 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora – mamei persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația nominală se plătește tatălui.

(3) Veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin. (2) li se stabilește alocație de stat pentru merite deosebite față de stat pentru fiecare distincție.

(4) Veteranii de război specificați în prezentul articol la alin. (2) beneficiază de alocație lunară pentru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova.

Articolul 21. Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern.

(2) Alocațiile nominale de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

(3) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele de asigurări sociale de stat.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege va intra în vigoare la 01.01.2025 și la intrarea în vigoare a prezentei legi, se abrogă articolele: 7, 8, art. 14 alin.(1) lit. a), lit. c) - lit. v), alin.(2) - alin.(7), art. 15 alin.(1) lit. a), lit. c) - lit.x), alin.(2) – alin.(8), art. 18, art. 21 și art.22 alin.(1) lit. d), lit. f) și lit. i) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani.

(2) Prevederile art. 15 alin.(2) lit. a) din prezenta lege, nu se aplică în prezența excepțiilor stabilite la alineatul (1) din prezenta lege.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce legislația în vigoare în corespundere cu prevederile prezentei legi,

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

La proiectul Legii cu privire la veteranii de război

Denumirea autorului și după caz a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege a fost elaborat de către un grup de deputați în frunte cu dl deputat Boris Marcoci în Parlamentul Republicii Moldova, în comun cu grupul Consiliului Coordonator al Veteranilor de Război delegați de către Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, reprezentanții societății civile în domeniu și Consilierul Prim-ministrului în domeniul relațiilor cu veteranii, dl Constantin Covrig.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Una din îndatoririle fundamentale ale cetățenilor Republicii Moldova consfințite în Constituție este prevăzută la art. 57 și stabilește apărarea Patriei. Acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova este dovada vie că promovarea spiritului patriotic și comemorarea memoriei celor căzuți pentru apărarea Patriei este inerentă.

Din acest considerent, elaborarea proiectului de act normativ este determinată de necesitatea separării categoriilor de veterani de război de celelalte categorii de veterani care fac obiectul reglementării la momentul actual în Legea nr 190/2003 cu privire la veterani.

Subliniem că proiectul de lege vine să contureze respectul față de veteranii de război, prin promovarea patriotismului în societate, asigurarea plenară a implementării garanțiilor prevăzute și la moment de Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani, unele dintre care poartă un caracter declarativ.

Subsidiar, reținem că abordarea separată a reglementării normative cu referire la veteranii de război în raport cu alte categorii de veterani, este concepută și în sistemele de drept ale altor state, cum este exemplul României.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul debutează cu prevederi ce ilustrează respectul statului față de sacrificiul și devotamentul veteranilor de război, fără a fi discriminați.

Este de menționat că proiectul stabilește competențele autorităților publice responsabile de elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniu, precum și coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor de acțiuni de protecție socială a veteranilor de război de către Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern.

În Capitolul II din proiectul de lege este definit statutul veteranilor de război și sunt prezentate categoriile veteranilor de război. Totodată, este prevăzut rolul asociațiilor veteranilor de război în promovarea și valorificarea garanțiilor și intereselor veteranilor de război.

Protecția socială a veteranilor de război formează domeniul de reglementare al Capitolului III din proiect. În cadrul acestuia, sunt cuprinse reglementări cu referire la alocația lunară de stat a veteranilor de război, măsurile de protecție socială/medicală și alte facilități suplimentare acordate veteranilor de război și facilități acordate de către autoritățile administrației publice locale.

Necesitatea delimitării pe compartimente a măsurilor de protecție socială este determinată de domeniul în care acestea intervin și nu în ultimul rând, de competențele materiale ale autorităților responsabile de realizare a drepturilor veteranilor de război.

Totodată, constatăm că unele din drepturile prevăzute la momentul actual de Legea nr. 190/2003 poartă caracter declarativ. În acest caz, drept exemplu servește discriminarea veteranilor de război în partea ce ține de dreptul la transportul public gratuit în municipiul Chișinău *versus* veteranii de război care locuiesc în alte orașe/sate care suportă cheltuielile pentru transportul public prevăzut la art. 14 alin.(1) lit. d) din Legea nr. 190/2003.

Un alt exemplu evoluează biletele de tratament sanatorial acordate gratuit o dată la trei ani veteranilor de război/o dată în an persoanelor cu dizabilități de pe urma

războiului, în centrele de reabilitarea ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în temeiul art. 14 alin.(1) lit. g) și respectiv, art. 15 alin.(1) lit. g) din Legea nr. 190/2003. În situația de referință, banii alocați pentru acest drept ar putea fi monetizați și repartizați lunar. Veteranul de război, fiind în posibilitatea să-și identifice personal sanatoriul și perioada pentru tratamentul sanatorial.

Plecând de la îndatorirea de a apăra țara, statul este obligat să-i acorde cetățeanului care și-a sacrificat sănătatea/viața pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, posibilitatea să-și gestioneze singur mijloacele financiare ce i se cuvin pentru tratament, transport.

În partea ce ține de prevederile art. 14 alin.(1) lit. c), h), i), j), l), o), p) din Legea nr. 190/2003 care se referă la călătorie (tur-retur) pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri în cadrul statelor membre ale CSI cu o reducere de 50% a costului biletului, asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare, asigurarea accesului liber în centrele de reabilitare sau în complexe sportive pentru practicarea diferitor genuri de sport, vizitarea gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale, subliniem că acestea vor fi monetizate, fiind incluse la stabilirea cuantumului alocației lunare de stat, prevăzută la art. 14 din proiectul de lege.

Însă, măsurile de protecție socială reglementate de art. 14 alin.(1) lit. r), s), v) care cuprind: prioritate la înscrierea în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție și exploatare a garajelor colective, a stațiilor de parcare și deservire tehnică a mijloacelor de transport, în întovărășirile pomilegumicole, la achiziționarea materialelor pentru construcția de locuințe individuale și căsuțe de vară; prioritate la beneficierea de servicii de telefonie, inclusiv la instalarea telefonului cu o reducere a taxei de 20%, achitarea plăților de abonament telefonic și pentru convorbiri locale cu o reducere de 50%; reduceri de 50% la folosirea parcarilor auto, cu acordul proprietarilor acestora, constatăm că acestea și-au pierdut din actualitate, întrucât serviciile/produsele menționate sunt

prestate/comercializate de persoane juridice de drept privat.

Cu referire la indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă conform legislației în vigoare, prevăzută la art. 14 alin.(1) lit. j) din Legea nr. 190/2003, reținem că în cazul veteranului de război angajat în câmpul muncii, dreptul la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă se confirmă prin certificat medical, potrivit art. 8 din Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Prin urmare, necesitatea unei reglementări separate dispare.

Adițional, subliniem că măsurile de protecție socială se aplică și asupra altor categorii de persoane cum sunt: soții supraviețuitori, părinții/copiii, la prezentarea de către aceștia a certificatului eliberat de către Centrele militare în modul stabilit de către Ministerul Apărării. În acest sens, constatăm că reieșind din categoriile de măsuri de protecție și vârsta urmașilor veteranilor de război care au căzut la datorie, copiii nu mai pot beneficia de drepturile prevăzute la art. 18 alin.(2), din considerentul că și-au pierdut actualitatea și potrivit art. 67 alin.(6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, urmează să fie abrogată. Or, la momentul actual, copilul veteranului de război căzut la datorie are cel puțin 32 ani.

În lumina celor expuse, reținem că proiectul de lege nu extinde categoriile de garanții sau drepturi prevăzute la momentul actual de Legea nr. 190/2003, dar urmărește scopul de a le actualiza și a asigura executarea plenară a acestora prin conferirea dreptului veteranului de război de a alege în anumite situații executarea prevederilor legii, reieșind din interesele subiectului beneficiar.

Consecvent, reținem că alocațiile de stat pentru merite deosebite de stat și modul de stabilire și plată a acestora sunt consfințite la Capitolul IV.

Păstrarea vie a memoriei și sacrificiului față de țară de care a dat dovadă veteranul de război, prin participarea la acțiuni de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, inclusiv și la alte războaie, trebuie să servească punct de plecare la crearea politicilor publice menite să contribuie la valorificarea măsurilor de protecție socială a veteranilor de război.

Fundamentarea economico-financiară

Proiectul de lege nu prevede modificarea bugetului de stat, în sensul majorării acestuia, dar determină modificarea procedurii de cuantificare și alocare. Astfel, dacă la momentul actual mijloacele financiare sunt virate pentru biletele de tratament sanatorial, ulterior în mod proporțional aceste mijloace urmează să fie repartizate nemijlocit în contul veteranului de război. Or, în partea ce ține de ajutorul pentru perioada rece a anului, acesta va fi monetizat și repartizat lunar. Prin urmare, suma alocată pentru executarea măsurilor de protecție a veteranilor de război, nu va fi majorată, dar va fi modificată procedura de gestionare în sensul valorificării drepturilor veteranilor de război.

Modul de încorporarea a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încorporează plenar în sistemul actelor normative, respectiv legislația secundară și legislația conexasă urmează a fi ajustată, după caz.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul de plasare a proiectului pentru consultare publică se va realiza în ordinea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

De menționat că proiectul de lege a fost supus consultărilor publice cu asociațiile veteranilor de război, cu participarea veteranilor de război la ședințele organizate de Consilierul Prim-ministrului în domeniul relațiilor cu veteranii, dl Constantin Covrig, la sediul Guvernului și dl deputat Boris Marcoci la sediul Parlamentului Republicii Moldova.

Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi remis spre expertiză după înregistrare

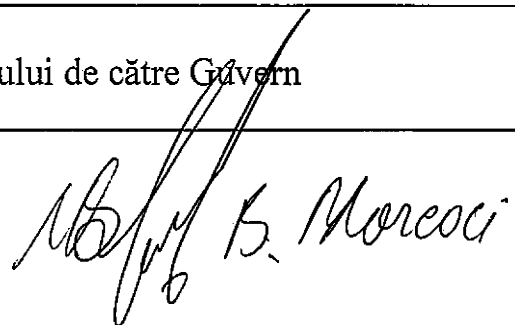
Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu prevede armonizarea cu legislația Uniunii Europene.

Constatările expertizei juridice

Expertiza juridică va fi efectuată în cadrul proiectului de către Guvern

Deputat în Parlament

B. Marcoci